

BETEGTÁJÉKOZTATÓ
A PSZICHIÁTRIAI BETEGEKNÉL
ALKALMAZHATÓ KORLÁTOZÓ INTÉZKEDÉSEK
ELJÁRÁSRENDEJE

TÁJ/1364

A pszichiátriai osztályra történő felvételtől, a pszichiátriai betegek ellátása során alkalmazható korlátozó intézkedések alkalmazásáról az egészségügyről szóló 1997.évi CLIV. törvény, valamint az egészségügyi, szociális- és családgügyi miniszter 60/2004. (VII.6.) ESZCSM rendelete, valamint az azt részben módosító 15/2006. (III.27.) ESZCSM rendelet alapján

A pszichiátriai osztályra történő felvételtől, a pszichiátriai betegek ellátása során alkalmazható korlátozó intézkedések alkalmazásáról az egészségügyről szóló 1997.évi CLIV. törvény, valamint az egészségügyi, szociális- és családgügyi miniszter 60/2004. (VII.6.) ESZCSM rendelete, valamint az azt részben módosító 15/2006. (III.27.) ESZCSM rendelet alapján

1. a. Pszichiátriai osztályra kivizsgálás, gyógykezelés céljából történő beutalás, felvétel céljából történő megjelenés során a cselekvőképes személy a Bizonylati Album PSYO/3301 sz.nyomtatványán, mint az erre rendszeresített „Felvételi kérelem pszichiátriai intézetben történő önkéntes gyógykezeléshez” beleegyező nyilatkozattal kérheti az önkéntes pszichiátriai intézeti gyógykezelését.

b. Amennyiben Abban az esetben, ha a korlátozottan cselekvőképes, illetve a cselekvőképtelen személy pszichiátriai intézeti gyógykezelésbe vételét az Eütv. 16. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott személy kéri, abban az esetben a Bizonylati Album PSYO/3304 sz.nyomtatványt kell aláírni. erre rendszeresített „Kérelem korlátozottan cselekvőképes, illetve cselekvőképtelen pszichiátriai beteg pszichiátriai intézeti gyógykezelésébe vételére” nyilatkozattal kérheti.

c. Korlátozottan cselekvőképes, illetve a cselekvőképtelen személy az Eütv. 197. §-ának (3) bekezdése szerinti önkéntes ideiglenes pszichiátriai intézeti gyógykezelésbe vételét kezdeményezheti - amennyiben írni és olvasni tud és pszichés, értelmi és általános egészségi állapota az írásbeli kérelem tételét lehetővé teszi – a Bizonylati Album PSYO/3304 sz. nyomtatványon.az erre rendszeresített „Kérelem korlátozottan cselekvőképes, illetve cselekvőképtelen pszichiátriai beteg pszichiátriai intézeti gyógykezelésébe vételére” nyilatkozattal.
2. A nyilatkozat aláírása a beteg fogadás, vizsgálat során, de még az osztályos felvételt megelőzően történik. A felvétel és vizsgálat során az orvos a felvételt kérőt a betegségről, kezelése feltételeiről tájékoztatja, amennyiben aktuális cselekvőképesség korlátozottság áll fenn, el is utasítható az önkéntesség, ilyenkor bírói szemlét kell kérnünk.
3. Az önkéntesen felvett cselekvőképes pszichiátriai beteg a felvételi nyilatkozatban illetve ezt követően bármikor tiltakozhat az intézeti kezelés bírósági felülvizsgálata ellen.
4. Az olyan beteg esetében, aki közvetlen veszélyeztető magatartást tanúsít és ez csak azonnali pszichiátriai intézetbe történő szállítással és gyógykezelésbe vétellel hárítható el, a sürgősségi beszállítás és kezelésbevitel okairól és körülményeiről a felvevő orvos által részletes dokumentáció és indoklás készül.
5. A sürgősségi felvételtől, a kezelés szükségességéről az osztályvezető főorvos 24 órán belül a bíróságot tájékoztatja.

BETEGTÁJÉKOZTATÓ
A PSZICHIÁTRIAI BETEGEKNÉL
ALKALMAZHATÓ KORLÁTOZÓ INTÉZKEDÉSEK
ELJÁRÁSRENDJE

TÁJ/1364

6. Amennyiben az önkéntes gyógykezelés alatt álló pszichiátriai beteg állapotában olyan változás áll be, hogy veszélyeztető, illetve közvetlenül veszélyeztető magatartást tanúsít, erről és a kezelés szükségességéről az osztály a bíróságot, valamint a beteg hozzátartozóját tájékoztatja, az állapotváltozást dokumentálja.
7. Amennyiben a pszichiátriai beteg veszélyeztető magatartást tanúsít, saját és környezete érdekében korlátozó intézkedések alkalmazására is sor kerülhet a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően korlátozott időtartamban és mértékig.
8. Korlátozó intézkedés kizárólag veszélyeztető, illetve közvetlenül veszélyeztető magatartás esetén, ezek elhárításához szükséges legrövidebb ideig alkalmazható.
9. Korlátozó intézkedés formái:
  - a. Pszichikai korlátozás (lelki ráhatású)
    - pszichés megnyugtatás.
    - felszólítás a veszélyeztető magatartástól való tartózkodásra.
    - felszólítás az ilyen magatartások abbahagyására.
    - veszélyeztető magatartás elhárítását célzó beavatkozásokkal, kezelésekkal történő együttműködésre való felszólítás.
    - figyelmeztetés egyéb korlátozó intézkedés bevezetésére.
  - b. Fizikai korlátozás
    - a beteg szabad mozgásának megtagadása.
    - mozgási szabadság korlátozása: fizikai, mechanikai eszközökkel, berendezésekkel.
    - az osztály, a részleg és az intézet területén történő mozgás korlátozása.
    - elkülönítés.
    - testi kényszer.
    - rögzítés.
    - lekötés.
  - c. Kémiai, biológiai korlátozás

A veszélyeztető, illetve a közvetlenül veszélyeztető magatartás elhárításához szükséges mennyiségű gyógyszer belegegyezés nélkül történő alkalmazása.
  - d. Egyéb korlátozó intézkedések:

Az eddigiek komplex alkalmazása.
10. A pszichikai korlátozó intézkedéseknek az egyéb korlátozó intézkedések alkalmazását meg kell előznie, kivéve, ha körülmények alkalmazásukat kizárják, illetve az egyéb korlátozó intézkedések haladéktalan alkalmazása feltétlenül szükséges.
11. A fizikai és kémiai korlátozó intézkedésekről az elrendelő orvos „Adatlap pszichiátriai betegekkel szemben alkalmazott egyéb korlátozó intézkedés dokumentálásához” című nyomtatványt köteles kiállítani (lásd PSYO/3303), a korlátozás alatt álló beteg állapotát meghatározott időközönként (2 óra) ellenőrizni, mindezt, valamint a korlátozás feloldását, idejét, módját dokumentálni kell.

BETEGTÁJÉKOZTATÓ
A PSZICHIÁTRIAI BETEGEKNÉL
ALKALMAZHATÓ KORLÁTOZÓ INTÉZKEDÉSEK
ELJÁRÁSRENDJE

TÁJ/1364

A korlátozás tényéről az elrendelő orvos az osztályvezető főorvost, a hozzátartozót vagy a beteg által megjelölt más személyt (24 órán belül), az osztályvezető főorvos a betegjogi képviselőt értesíteni (24 órán belül).

12. Az egyes korlátozó intézkedések maximális időtartam:

➤ szabad mozgás megtagadása:	24 óra
➤ mozgásszabadság korlátozása:	24 óra
➤ az osztály, részleg és az intézmény területén történő mozgás korlátozása:	24 óra
➤ elkülönítés:	4 óra
➤ testi kényszer:	4 óra
➤ rögzítés:	4 óra
➤ lekötés:	4 óra

13. A korlátozás feloldásának szabályai:

- Korlátozó intézkedés csak addig maradhat fenn, amíg a veszélyeztető, illetve közvetlen veszélyeztető állapot tart.
- A korlátozó intézkedés feloldásakor az adatlap másolatát át kell adni a betegnek, illetve meg kell küldeni törvényes képviselőjének.

14. A korlátozó intézkedésekkel kapcsolatos értesítési jogok és kötelességek:

1. Az intézménybe történő felvételkor az intézményvezető írásos formában tájékoztatja az ellátást igénybevevőt, illetve törvényes képviselőjét:
  - a korlátozó intézkedésekre vonatkozó szabályokról,
  - a betegjogokról a korlátozó intézkedés alkalmazása esetén,
  - a betegjogi képviselő, illetve az érdekképviselői fórum elérési lehetőségéről,
  - a panaszjog lehetőségéről, gyakorlásának szabályairól.

1. Az betegeket szóban tájékoztatni kell a korlátozó intézkedés végrehajtása előtt annak elrendeléséről és formájáról, valamint a korlátozó intézkedés feloldásáról.

3. A beteg törvényes képviselőjét tájékoztatni kell

- a korlátozó intézkedés végrehajtása előtt, halaszthatatlan esetben a végrehajtás alatt vagy azt követően 24 órán belül a korlátozó intézkedés elrendeléséről és formájáról,
- a korlátozó intézkedés feloldásáról.

4. Kötelezettségek:

- Az intézmény orvosa a korlátozó intézkedés, eljárás alkalmazásáról tájékoztatja az intézmény vezetőjét.
- Az osztályvezető orvos 72 órán belül köteles tájékoztatni a betegjogi képviselőt a korlátozó intézkedés, eljárás tényéről.
- Amennyiben a korlátozó intézkedés elrendelése hétfvégén, illetve ünnepnapon történik, az ügyeletes orvos faxon, e-mail-ben vagy mobiltelefonon értesíti a betegjogi képviselőt.

15. Panaszjog gyakorlásának szabályai:

A korlátozó intézkedés, eljárás alkalmazása ellen az ellátást igénybevevő vagy törvényes képviselője panasszal élhet az intézmény fenntartójánál, illetve a betegjogi képviselőnél.

BETEGTÁJÉKOZTATÓ
A PSZICHIÁTRIAI BETEGEKNÉL
ALKALMAZHATÓ KORLÁTOZÓ INTÉZKEDÉSEK
ELJÁRÁSRENDSZERE

TÁJ/1364

16. Eljárásrend korlátozó intézkedés alkalmazása esetén:

A korlátozó intézkedések elrendelésének szabályai

- Az orvos vagy ápoló észleli a beteg veszélyeztető, illetve közvetlen veszélyeztető magatartását.
- Megpróbálja a beteget megnyugtatni.
- Felszólítja a veszélyeztető magatartástól való tartózkodásra, illetve az ilyen magatartások abbahagyására.
- Felhívják a beteg figyelmét a veszélyeztető magatartás elhárítását célzó beavatkozásokra, felszólítják őt az együttműködésre.
- Amennyiben a pszichikai korlátozás nem vezet eredményre, az orvos elrendeli a korlátozó intézkedést és erről az osztály vezetőjét értesíti.
- Az orvos dokumentálja a korlátozást.
- Amennyiben az egyéb korlátozó intézkedés tartalma az elrendeléstől számított 16 órát meghaladja, annak fenntartását az orvos felülvizsgálja és indoklással együtt dokumentálja. Ezt követően az egyéb korlátozó intézkedés fenntartásának szükségességét az orvos ismételt, legkésőbb 72 óránként felülvizsgálja, indoklással együtt dokumentálja és azt betegjogi képviselőnek jelenti.
- Elkülönítés, testi kényszer, rögzítés és lekötés esetén a 16/g. pontban leírt felülvizsgálatot és ennek dokumentálását legkésőbb 4 óránként, 18 évet be nem töltött, vagy terhes személy esetén 2 óránként kell elvégezni.
- Az osztály vezetője a korlátozó intézkedés elrendelését 72 óránként jelenti a betegjogi képviselőnek, amennyiben a korlátozó intézkedések időtartama a 72 órát nem haladja meg, úgy megszüntetésüket követően 4 órán belül tesz eleget jelentési kötelezettségének.

17. A korlátozó intézkedések egyes formái mellé rendelt megfigyelés szabályai:

- Mindig figyelembe kell venni a korlátozó intézkedéssel járó esetleges sérülések lehetőségét.
- Mindig legalább egy ápolónak jelen kell lennie (vizuális és verbális kontaktus tekintetében is) a korlátozó intézkedés egész tartama alatt. Ezért gondoskodni kell a megfelelő létszámú személyzet biztosításáról, különösen éjjel.

18. A korlátozás feloldásának szabályai:

- A korlátozó intézkedés csak addig maradhat fenn, amíg a veszélyeztető, illetve közvetlen veszélyeztető állapot tart.
- A korlátozó intézkedés feloldásakor az adatlap másolatát át kell adni, illetve meg kell küldeni a páciensnek, valamint törvényes képviselőjének.

19. A korlátozó intézkedések elrendelése és alkalmazása miatt a pszichiátriai beteg vagy a panasztételre jogosult, már tájékoztatott személy panasszal élhet, az ehhez való jogáról a beteget és hozzátartozót fel kell világosítani, adott esetben a jogával való élést elő kell segíteni.

BETEGTÁJÉKOZTATÓ
A PSZICHIÁTRIAI BETEGEKNÉL
ALKALMAZHATÓ KORLÁTOZÓ INTÉZKEDÉSEK
ELJÁRÁSRENDJE

TÁJ/1364

20. A pszichiátriai beteg kérésére, illetve amennyiben a beteg kezelésének eredményességéhez szükséges, munkanapokon napközben illetve hétvégi eltávozás, indokolt esetben szabadság engedélyezhető.
21. Szocioterápiás foglalkoztatásban a betegek részt vehetnek.